

رسیدن به تصدیقی نو، از طریق قضیه ای واحد

قضیه اصل و نتیجه، از نظر موضوع و محمول یکسان، ولی از نظر کمیت یا کیفیت یا هر دو، با یکدیگر متفاوتند.

دو قضیه از نظر موضوع و محمول یکسان، ولی از نظر کمیت و کیفیت متفاوتند.

استدلال

غیرمباشر

مباشر

۱- تقابل

۲- عکس

۳- نقض

یک. تناقض

دو. تضاد

سه. دخول تحت تضاد

چهار. تداخل

دو قضیه کلی، از نظر موضوع و محمول یکسان، ولی یکی موجه و دیگری سالبه است.

مثال: هر انسانی حیوان است. هیچ انسانی حیوان نیست.

دو قضیه جزئی، از نظر موضوع و محمول یکسان، ولی یکی موجه و دیگری سالبه است.

مثال: بعضی از پرندگان مهاجرند. بعضی از پرندگان مهاجر نیستند.

دو قضیه، از نظر موضوع و محمول یکسان، ولی یکی کلی و دیگری جزئی است.

مثال: بعضی از انسان ها آزاده اند. همه انسان ها آزاده اند.

متناقضین در ۳ امر اختلاف دارند:

کم

کیف

جهت

متناقضین در ۸ امر اتحاد دارند:

۱- وحدت موضوع

۲- وحدت محمول

۳- وحدت شرط

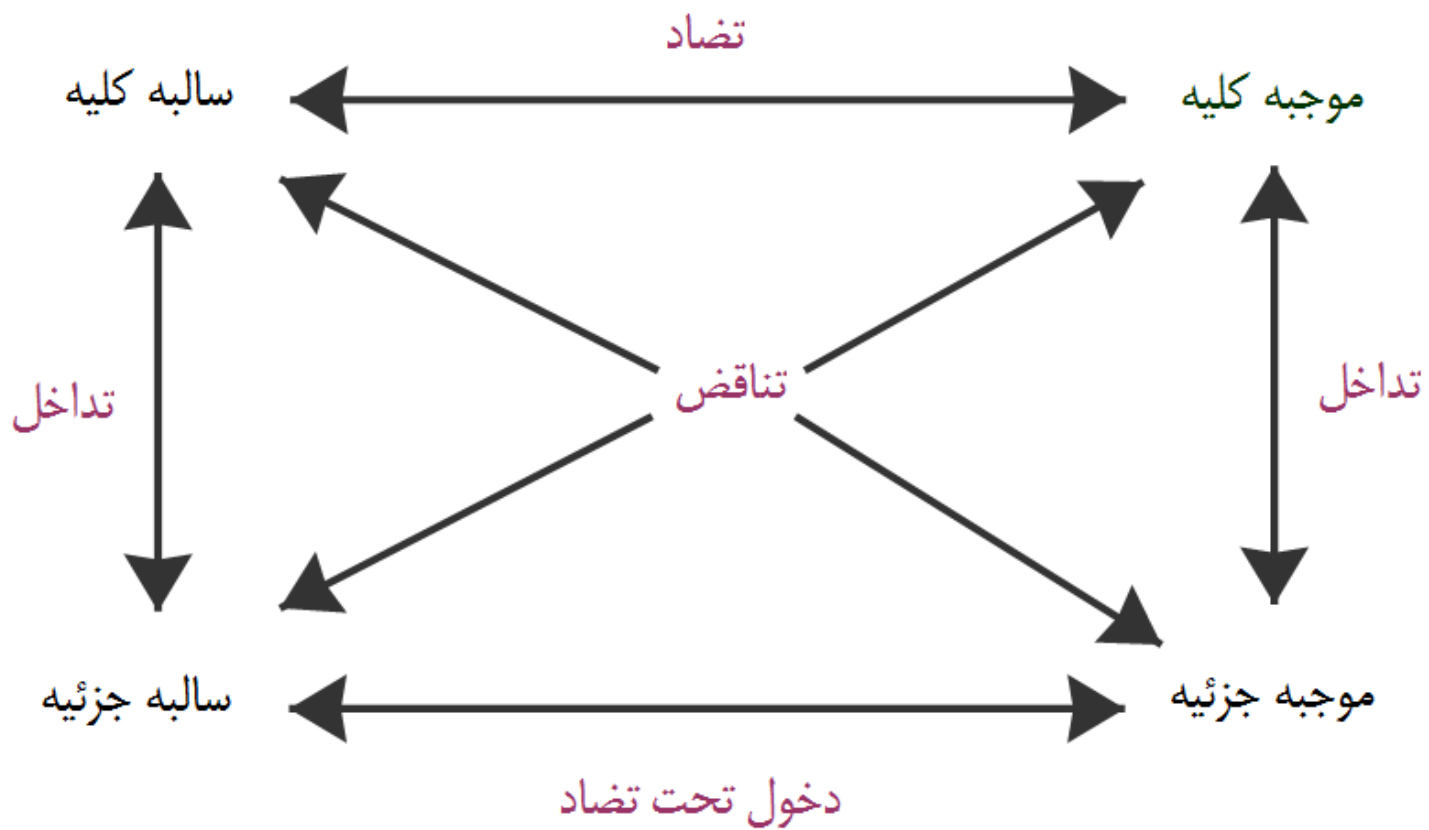
۴- وحدت اضافه (نسبت)

۵- وحدت جزء و کل

۶- وحدت قوه و فعل

۷- وحدت مکان

۸- وحدت زمان

جا به جا کردن دو طرف یک قضیه، به نحوی که اگر
قضیه نخست صادق باشد، قضیه عکس نیز صادق است.

